

De stemming van 4 augustus 2013

De laatste 2 maanden is er sprake van een stabiele situatie. De verschuivingen van week tot week zijn heel klein. Ook de afgelopen twee weken is dat het geval.

PvdA en VVD liggen dicht bij het laagste punt van de laatste 3,5 jaar, waardoor de indruk ontstaat dat deze 35 zetels samen een soort "harde kern" is voor deze twee partijen. Bij PVV, SP, D66 en 50PLUS lijkt het erop dat de huidige score dicht bij het mogelijke maximum ligt voor deze periode.

In de aanloop naar Prinsjesdag zal weer nieuwe informatie beschikbaar komen over de begroting 2014 en de nieuwe bezuinigingen. De vraag is of dat veel effect zal hebben op de electorale krachtsverhoudingen. De situatie voor de kiezers lijkt dan weinig te verschillen van die van de afgelopen maanden.

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	TK2012	28-7-2013	4-8-2013	Versch. vorige week	Versch. 2e Kamer
VVD	41	21	21		-20
PvdA	38	14	14		-24
PVV	15	30	29	-1	14
SP	15	23	23		8
CDA	13	15	15		2
D66	12	17	18	1	6
ChristenUnie	5	6	6		1
Groen Links	4	5	5		1
SGP	3	4	4		1
Partij voor de Dieren	2	4	4		2
50PLUS	2	11	11		9
Andere partij					
Totaal	150	150	150		
VVD+PvdA	79	35	35		-44

Over 7 maanden zijn de gemeenteraadsverkiezingen, 3 maanden later de Europese Parlementsverkiezingen en 1 jaar later de Provinciale Statenverkiezingen met daaraan gekoppeld de (zeer belangrijke) nieuwe samenstelling van de Eerste Kamer.

Vergeleken met de Tweede Kamerverkiezingen is de opkomst bij die verkiezingen beduidend lager. In 2012 kwam 75% op bij de Tweede Kamerverkiezingen, in 2010 54% bij de Gemeenteraadsverkiezingen, 37% bij de Europese Parlementsverkiezingen in 2009, en bij de Provinciale Statenverkiezingen 2011 56% (10% hoger dan bij de 3 verkiezingen ervoor. Dat hing samen met het feit dat het heel spannend was of VVD, CDA + PVV een meerderheid in de regering zou krijgen).

Het verschil van de uitslag bij die verkiezingen in 2014 en 2015 met de landelijke trend wordt dan vooral veroorzaakt door het feit dat de potentiële kiezers van de ene partij beduidend meer opkomen dan de potentiële kiezers van de andere partij.

Hoewel er natuurlijk nog heel veel kan gebeuren in de komende 7 maanden, is nu al goed te zien wat de relatie is tussen de huidige voorkeur voor een partij en de mogelijke opkomst, alsmede welke partij dan gestemd wordt.

<i>Percentage opkomst</i>	Allen	Stemt nu voor TK						
		PVV	VVD	CDA	50Plus	D66	PvdA	SP
Geeft nu aan op te komen bij de Gemeenteraadsverkiezingen*	42%	32%	52%	51%	34%	51%	53%	32%
Geeft nu aan op te komen bij de verkiezingen voor het Europese Parlement*	34%	30%	45%	39%	39%	40%	36%	34%

Duidelijk is te zien dat de lage opkomst in veel sterkere mate voorkomt bij de huidige kiezers van PVV, SP en 50PLUS. Dat zal nog versterkt worden door het feit dat de PVV maar in een heel klein aantal gemeenten meedoet en 50PLUS helemaal niet (maar er zullen weer wel lokale ouderenpartijen mee gaan doen).

Dat verschil in opkomst zal o.a. inhouden dat daardoor de landelijk electoraal (zeer) zwakke positie van PvdA en VVD bij de twee verkiezingen in 2014 ten dele zal worden gemaskeerd.

Op de volgende manier is ook te zien wat de relatie is tussen de landelijke voorkeur en het lokale stemgedrag:

<i>Percentage</i>	Allen	Stemt nu voor TK						
		PVV	VVD	CDA	50Plus	D66	PvdA	SP
Is voornemens dezelfde partij te stemmen als de landelijke partij		*	88%	94%	*	78%	81%	85%

Van de PVV-kiezers geeft 14% aan VVD te gaan stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen als de PVV niet meedoet. De overigen geven vooral aan een lokale partij te stemmen. En de 50PLUS kiezers geven vooral aan ouderenpartijen te zullen stemmen of lokale partijen.

Daarbij is het van belang te beseffen dat bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010 de landelijke electorale positie van VVD en PvdA sterk verschilde van de verkiezingsuitslag van de Tweede Kamerverkiezingen 2012.

Begin maart 2010 stond de VVD op ongeveer 20 zetels. (Dus vrijwel hetzelfde als vandaag). De aangegeven effecten van de opkomst en het niet meedoen van de PVV in vrijwel alle gemeenten zou ervoor zorgen dat de VVD als er nu gemeenteraadverkiezingen zouden worden gehouden overall eerder wat zal winnen dan verliezen ten opzichte van maart 2010.

De PvdA stond begin maart op circa 25 zetels (had net een behoorlijke spurt gemaakt na de val van het kabinet minder dan 2 weken voor de gemeenteraadsverkiezingen). Als er niets meer zou veranderen ten opzichte van vandaag dan zou de PvdA bij de gemeenteraadsverkiezingen overall wel verliezen. Maar dat zal een veel kleinere daling zijn dan die we nu waarnemen bij de landelijke peiling t.o.v. de Tweede Kamerverkiezingen 2012.

Wat de Europese Parlementsverkiezingen betreft is de grote vraag of die verkiezingen al dan niet een soort referendum gaat worden over de Europese Unie en/of de euro. Als dat niet gebeurt dan zou de opkomst wel eens door de 30% heen kunnen zakken. Maar als het wel gebeurt (en die kans lijkt vrij groot) dan zou die opkomst wel eens over de 40% kunnen stijgen met een extra electorale impuls voor zowel de partijen die zich uitgesproken tegen of voor de Europese Unie/Eurp uitspreken.

*) Deze schatting van opkomst wordt bepaald door speciaal ontwikkelde vragen om de kracht van de opkomstintentie in te schatten

Ten slotte is gevraagd of Nederland dezelfde wet zou moeten aannemen als deze week is aangenomen over de legalisering van softdrugs in Uruguay. Dan blijkt er een meerderheid te zijn van 54% tegen 38% om een dergelijke wet in Nederland aan te nemen.

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2012						
		PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	50PLUS*
Nederland moet dat plan ook aannemen	54%	56%	58%	23%	66%	55%	61%	62%
Nederland moet dat plan niet aannemen	38%	34%	34%	72%	25%	35%	23%	27%
Weet niet / geen antwoord	9%	10%	8%	6%	9%	10%	16%	9%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

*) Stemt op dit moment 50PLUS